

ထံဒိန်ဒီးတၢ်ဆူးတၢ်ဆါကဲထီၣ်ခိဖျိပစိတၢ်ဃာ်

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိအံၤဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ကဒိသဒါတၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢအကဲထီၣ်ခိဖျိပစိတၢ်ဃာ်ဖဲထံဒိန်ဒီးတၢ်မ့ၢ်တၢ်စူၤလီၤဒိၣ်ဒိၣ်ဝံၤအလီၢ်ခဲၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

Karen S'gaw | ကညီကျိာ်

OFFICIAL

ဖဲထံဒိန်ဒီးတၢ်မ့ၢ်တၢ်စူၤလီၤဒိၣ်ဒိၣ်ဝံၤအလီၢ်ခဲၣ်လဲၣ်န့ၣ်ပစိတၢ်ဃာ်တဖၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးလီၤပြဲၣ်ဒုၣ်လၢကမၤလၢထံဒိန်ဒီးတဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ပစိတၢ်ဃာ်တဖၣ်စိတၢ်ဆူးတၢ်ဆါအသးဒီးရၤလီၤခိဖျိတၢ်အံၤဘၣ်န့ၣ်သ့လီၤ.

ကျိကျဲအဂ့ၢ်ကတၢ်တဘီၤတၢ်ကဒိသဒါတၢ်ဆူးတၢ်ဆါလၢအရၤလီၤသးခိဖျိပစိတၢ်ဃာ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဟးဆွဲးပစိတၢ်အတၢ်အံၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဆူးတၢ်ဆါတဖၣ်လၢအကဲထီၣ်ခိဖျိပစိတၢ်ဃာ်လၢဘးထီၣ်ရံၤယါအပူၤန့ၣ်ပဉ်ဃုာ် Ross ထံကျိဘဲရၢး(စ)အဃာ်, Barmah ပုၤဘဲရၢး(စ) အဃာ်, Murray တၢ်တြီၤ Encephalitis (MVE) ဒီး Japanese encephalitis (JE) ဘဲရၢး(စ) အဃာ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. JE ဒီး MVE ဘဲရၢး(စ)အဃာ်န့ၣ်ဒုးကဲထီၣ်တၢ်ဆူးတၢ်ဆါနးဒီးတၢ်သံလၢပုၤတနီၤအဂီၢ်သ့လီၤ. JE အကသံၣ်ဒိသဒါန့ၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကလီၤအီၤဆူပုၤလီၤလီၤဆီဆီတနီၤအဂီၢ်လီၤ, သံကွၢ်ဘၣ်န့ၣ် GP လၢတၢ်ကသ့ၣ်ညါမ့ၢ်န့ၣ်ကြးဘၣ်ဒဲဒိးတၢ်ဟံၣ်နီၣ်ဒါအဂီၢ်တက့ၢ်. လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိဆူညါဘၣ်ဃး JEV အကသံၣ်ဒိသဒါန့ၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၣ်အီၤဖဲအံၤသ့လီၤ.

ဒိသဒါန့ၣ်ဒီးပစိတၢ်ဃာ်အတၢ်အံၤဘၣ်န့ၣ်တဖၣ်တက့ၢ်.

- ကးဘၣ်န့ၣ်တက့ၢ် ကူသီးဘၣ်တၢ်ကူတၢ်သီးလၢအစုထီၣ်ခိဖျိပစိတၢ်ဃာ်အဂီၢ်ဒီးဘၣ်လိာ်သးဒီးနမိၢ်ပုၤ, အလွဲၢ်စၢ်တဖၣ်တက့ၢ်.
- သူဘၣ်ကသံၣ်ပစိတၢ်ဃာ်အအိၣ်ဒီး picaridin မ့ၢ်တမ့ၢ် DEET တက့ၢ်.
- တဘၣ်သးပုၤနီၣ်နီၣ်န့ၣ်ဖိတဖၣ်တဂ့ၢ်-ထီၣ်ဘီၣ်ဒီးသမံသမိးဘၣ်ကသံၣ်ပစိတၢ်ဃာ်လၢတၢ်ကျဲးလီၤဃာ်လၢအလီၤတက့ၢ်. တဘၣ်ဖဲမ့ၢ်တမ့ၢ်ဖူလီၤကသံၣ်ပစိတၢ်ဃာ်ဖဲသ့ၣ်ဆဲးတဖၣ်အဖဲးဘၣ်အလီၤတဂ့ၢ်, ဖဲလီၤအီၤလၢအဝဲသ့ၣ်အကူအကၤအဖီခိၣ်တက့ၢ်. တဘၣ်ဖူလီၤအီၤလၢဖဲသ့ၣ်ဆဲးမ့ၢ်တမ့ၢ်ဖဲသ့ၣ်သးစၢ်အစုတဖၣ်အလီၤတဂ့ၢ်.
- ဖဲန့ၣ်ထံၣ်ပစိတၢ်ဃာ်အါအါကလဲၣ်လၢတၢ်ချါအါတဘၣ်လဲၣ်ထီၣ်တၢ်ချါတဂ့ၢ်, လီၤဆီဒိၣ်တၢ်ဖဲဂီၤထၢၣ်သးမ့ၢ်တမ့ၢ် မုၢ်ခဲးလီၤသီ, တၢ်ဆါကတီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤပစိတၢ်အံၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ဖဲန့ၣ်အိၣ်လၢတၢ်ချါဒီးဟံၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ဒီးနီၣ်ဒိသဒါပစိတၢ်ဃာ်အတၢ်အံၤန့ၣ်လီၤန့ၣ်မံၤလၢပုၤပီၤတဖျါအပူၤတက့ၢ်.
- သူဘၣ်သ့ၣ်ဘုၤလၢကသံၣ်ဖဲ, ပစိတၢ်ဃာ်ကသံၣ်ကွီၤတဖၣ်, မ့ၢ်တမ့ၢ်ကသံၣ်ဖျါဃာ်လၢလီၤမ့ၢ်အူအကျိၤလီၤလၢအထူးထီၣ်ကသံၣ်ပစိတၢ်ဃာ်ဖဲန့ၣ်ဖျိထီၣ်သးလၢတၢ်ကဆုၣ်နီၤသကိးမ့ၢ်တမ့ၢ်အီၤတၢ်အါတက့ၢ်.
- ဖဲထံလၢအအိၣ်ဂၢ်မ့ၢ်အိၣ်အါ, ဟးဆွဲးတၢ်လီၤန့ၣ်ဒီးအိၣ်လၢဟံၣ်အပူၤဖဲမၤမ့ၢ်သ့အါတက့ၢ်.

လၢဟံၣ်ကပိၤကပၤ

- ဂၢ်ကွံၢ်ထံဒီးတၢ်ဒါလၢပစိတၢ်ဃာ်ဖဲထီၣ်သ့အလီၢ်လၢအပဉ်ဃုာ်ထံစဲ, သိလ့ၣ်အပဉ်အလီၢ်လံၤတဖၣ်, ညၣ်ကမၤတဖၣ်, ထံဒါလၢတၢ်တကးတၢ်အိၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘီၤအသပၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ထံဒါလၢအအိၣ်လၢဟံၣ်ကပိၤကပၤလၢအအိၣ်ဒီးထံတဖၣ်တၢ်ကြးဂၢ်ကွံၢ်အီၤအစ့ၤကတၢ်တနွံတဘျီလီၤ.

- ကးတံာ်ကယဲာ်မ့ာ်ပဲတရီဖီ,ပဲတရီဖးဒိာ်,တၢ်ဒုးန့ၢ်လီၤဟးထီၣ်ကလံၤအပူၤဒီးတၢ်န့ၢ်လီၤလၢအဂၤတဖၣ်ဒီးနီၣ်ဒိတၢ်ဖိလံၤဖိဃာ်တဖၣ်တက့ၢ်
- သုးကွံာ်တၢ်ကမ့ၢ်ကမ့ၢ်မ့တမ့ၢ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိလၢအမဲထီၣ်လၢထံယွၤအကျိၤလၢဟီၣ်ခိၣ်လိၤဒီးတၢ်ယွၤလီၤအလီၢ်လၢဟံၣ်ခိၣ်ဒုးအလိၤတဖၣ်န့ၢ်တက့ၢ်.
- မၤစ့ၤလီၤထံကလီးလၢအအိၣ်လၢကရၢၢ်ဒီးဘူးဒီးကရၢၢ်တဖၣ်န့ၢ်တက့ၢ်.
- ကွၢ်ဒီးသမံသမိးဘၣ်ထံတၢ်အနီၣ်ကးဘၢတၢ်, မ့ၢ်အမၤတၢ်ဂ့ၤဂ့ၤတက့ၢ်. ဒီးမ့ၢ်ဟးဂီၤတခီ,ဆီတလဲက့ၤအီၤဒီးအဂ့ၤတခါတက့ၢ်.

မၤန့ၢ်တၢ်မၤစၢၤလၢတၢ်လီၢ်ဖဲလဲာ်

ဖဲန့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်ဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်အခါ, ထံၣ်လိာ်ဘၣ်နသးဒီးန GP, မ့တမ့ၢ်ကိးဘၣ် Nurse-On-Call လၢ ၁၃၀၀ ၆၀ ၆၀ ၂၄ တက့ၢ်. လၢဂ့ၢ်ဂီၤအူတၢ်အိၣ်သးတခါအပူၤ, ကိးဘၣ် ၀၀၀ တက့ၢ်. လၢတၢ်မၤစၢၤအဂၤတဖၣ်အဂီၢ်, ဆဲးကျိးမၤန့ၢ်အီၤလၢနလီၢ်ကဝီၤကီၣ်ကးကရၢအအိၣ်တက့ၢ်. လၢတၢ်ကမၤန့ၢ်တၢ်ထုးထီၣ်ရၢလီၤတခါအံၤလၢအကွၢ်အဂီၢ်လၢနသ့အီၤသ့အဂီၢ်န့ၢ်,ဆုၢအံၤမ့(လ)ဆူ pph.communications@health.vic.gov.au တက့ၢ်.

